

U C H W A Ł A Nr .....

Rady Miasta w Ostrowcu Świętokrzyskim

z dnia .....

w sprawie przyjęcia lokalnego programu pomocy społecznej pod nazwą „Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2019-2021”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1345 i 1432) i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 i 1693), Rada Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się lokalny program pomocy społecznej pod nazwą „Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2019-2021”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

RADCA PRAWNY

Marcel Rachwał
KL-K-914

Projektodawca: Prezydent Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego

*Przedstawiający w imieniu projektodawcy:
Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Ostrowcu Świętokrzyskim*

Załącznik
do uchwały nr.....
Rady Miasta Ostrowca
Świętokrzyskiego
z dnia
.....

LOKALNY PROGRAM POMOCY SPOŁECZNEJ

**„PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
DLA GMINY OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI
NA LATA 2019-2021”**

Ostrowiec Świętokrzyski 2018 rok

I. WPROWADZENIE

Lokalny Program Pomocy Społecznej - „Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2019-2021” jest dokumentem informującym o celach i podejmowanych działaniach w ramach prowadzenia aktywnej polityki społecznej w obrębie Gminy oraz o zasadach i kierunkach jej rozwijania w przyszłości. Stanowi również odpowiedź na zdiagnozowane problemy lokalnych grup społecznych.

Misją Lokalnego Programu Pomocy Społecznej jest rozwijanie Programów Aktywności Lokalnej dla poszczególnych kategorii problemowych występujących na terenie Gminy oraz określonych rejonów miasta, w celu poprawy jakości życia ich mieszkańców, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz stworzenie silnych społeczności lokalnych.

Głównym celem Lokalnego Programu Pomocy Społecznej jest wskazanie priorytetów aktywnej polityki społecznej, która winna opierać się na trzech filarach:

- rozwijaniu metod środowiskowej pracy socjalnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ostrowcu Św.,
  - rozwijaniu modelu pracy środowiskowej różnych instytucji wobec członków społeczności lokalnej w ramach Programów Aktywności Lokalnej,
  - wypracowaniu dobrych praktyk współpracy instytucji zaangażowanych w realizację istniejących i planowanych Programów Aktywności Lokalnej,
- poprzez:

- diagnozowanie potrzeb i problemów oraz zasobów i społeczności,
- podejmowanie działań ukierunkowanych na aktywizację, integrację oraz edukację grup oraz społeczności lokalnych zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami i problemami,
- promowanie i inicjowanie działań samopomocowych i wolontariackich,
- rozwijanie postaw obywatelskich,
- tworzenie sieci współpracy i budowanie lokalnych partnerstw na rzecz aktywizowania wybranych społeczności lokalnych,
- pomoc i pobudzanie do dobrych inicjatyw obywatelskich,
- pomoc w wychodzeniu z bezradności, propagowanie dobrych praktyk i tradycji,
- przeciwdziałanie dziedziczeniu biedy i marginalizacji społecznej,
- kształtowanie więzi sąsiedzkich oraz działań na rzecz integracji sąsiedzkiej,
- stworzenie systemu edukacji społecznej dla ludzi dorosłych,
- tworzenie płaszczyzn debaty o sprawach publicznych i stylach życia,
- kształcenie do czynnego wykorzystania czasu wolnego.

Lokalny Program Pomocy Społecznej stanowi narzędzie niezbędne do prowadzenia nowoczesnej polityki społecznej na szczeblu lokalnym. Obejmuje on działania z zakresu integracji społecznej, których celem jest zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom wykluczonym, zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz dyskryminowanym na rynku pracy, a także podwyższenie ich statusu zawodowego i społecznego. Programy Aktywności Lokalnej proponują szeroki wachlarz instrumentów aktywizacji społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej, dzięki czemu beneficjenci uzyskują wielopłaszczyznową pomoc i wsparcie, co może przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców.

II. SŁOWNIK POJEĆ

Użyte w niniejszym programie sformułowania i skróty oznaczają:

1. Wykluczenie społeczne - sytuacja uniemożliwiająca lub utrudniająca jednostce czy grupie pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, jak również gromadzenie zasobów oraz zdobywanie dochodów w sposób godny. Zjawisko to może dotyczyć w szczególności osób:

- które na skutek stereotypów bądź kulturowych uprzedzeń doświadczają przejawów dyskryminacji,
- dla których ze względu na niesprawności, uzależnienia, długotrwałe choroby albo inne cechy indywidualne korzystanie z powszechnych zasobów społecznych staje się utrudnione,
- które stają się ofiarami innych osób poprzez np.: przemoc.

2. Organizowanie Społeczności Lokalnej (OSL) - to istotny element lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych i wzmacniania spójności społecznej, zwłaszcza w społecznościach, środowiskach i grupach kategoryalnych zagrożonych wykluczeniem społecznym. To metoda środowiskowej pracy socjalnej, która ma charakter długofalowy i wielowymiarowy, co wiąże się z realizacją m.in. takich zadań jak:

- podejmowanie działań ukierunkowanych na aktywizację, integrację oraz edukację grup kategoryalnych (np.: bezdomni, rodziny z wyzwaniami, bezrobotni, niepełnosprawni) oraz całej społeczności lokalnej, w szczególności zaś środowisk zagrożonych społecznym wykluczeniem, które to działania są odpowiedzią na ujawnione w toku diagnozy problemy społeczności i niezaspokojone potrzeby mieszkańców;
- budowanie sieci współpracy i urzeczywistnianie lokalnego partnerstwa;
- rzecznictwo interesów grup i społeczności lokalnych, w szczególności zagrożonych społecznym wykluczeniem;
- włączanie działań aktywizująco-integrujących w główny nurt lokalnej polityki społecznej;
- realizacja programów aktywności lokalnej, odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnych i grup.

3. Program Aktywności Lokalnej (PAL) - skierowany jest do konkretnego środowiska lub członków danej społeczności lokalnej i ich otoczenia. Narzędzie to służy realizacji zadań przez instytucje pomocy społecznej. Program PAL umożliwi realizację działań na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów grup oraz środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

III. OPIS SYTUACJI PROBLEMOWEJ

Z danych statystycznych z oceny zasobów pomocy społecznej za 2017 rok wynika, że Ostrowiec Św. liczy 70.152 mieszkańców (w tym: 33.107 mężczyzn, 37.045 kobiet, osoby w wieku przedprodukcyjnym – 10.102, produkcyjnym – 42.442 oraz poprodukcyjnym 17.608 osób).

Z powyższego dokumentu wynika również, że liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowcu Św. systematycznie spada (2015 r. – 4081 osób, 2016 r. – 3.281 osób, 2017 r. – 2.769 osób). Powodami, dla których najczęściej rodziny zgłaszają się o pomoc są:

- ubóstwo (2015 r. – 1.455 rodzin, 2016 r. – 1.353 rodzin, 2017 r. – 1.099 rodzin),
- bezrobocie (2015 r. – 1.029 rodzin, 2016 r. – 854 rodziny, 2017 r. – 571 rodzin),
- niepełnosprawność (2015 r. – 995 rodzin, 2016 r. – 998 rodzin, 2017 r. – 931 rodzin),
- długotrwała lub ciężka choroba (2015 r. – 620 rodzin, 2016 r. – 579 rodzin, 2017 r. – 545 rodzin),
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych - (2015 r. – 485 rodzin, 2016 r. – 373 rodzin, 2017 r. – 225 rodzin),
- alkoholizm (2015 r. – 309 rodzin, 2016 r. – 322 rodziny, 2017 r. – 322 rodziny),
- potrzeba ochrony macierzyństwa (2015 r. – 181 rodzin, 2016 r. – 150 rodzin, 2017 r. – 99 rodzin),
- bezdomność (2015 r. – 115 osób i rodzin, 2016 r. – 115 osób i rodzin, 2017 r. – 108 osób i rodzin),
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (2015 r. – 39 rodzin, 2016 r. – 49 rodzin, 2017 r. – 40 rodzin),
- przemoc w rodzinie (2015 r. – 21 rodzin, 2016 r. – 16 rodzin, 2017 r. – 14 rodzin).

Wyniki te jednoznacznie wskazują na potrzebę podjęcia nowych działań na rzecz zintegrowania i zaktywizowania społeczności Ostrowca Św. W ocenie MOPS użycie innowacyjnych narzędzi, spowoduje znaczniejszy progres w wychodzeniu osób z pomocy społecznej. Rozszerzenie zasięgu stosunków społecznych oraz poprawa ich jakości, także pozytywnie wpłynie na poczucie tożsamości lokalnej i integrację mieszkańców danej społeczności.

IV. CELE PROGRAMÓW AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Ostrowiec Świętokrzyski rozwijany i monitorowany będzie m. in. w oparciu o realizację środowiskowych PAL. Celem, każdego z nich jest aktywizacja społeczna i rozwiązywanie problemów konkretnej społeczności lokalnej oraz współpraca instytucji i innych

podmiotów ważnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności lokalnej. Zakłada się, że wśród priorytetowych celów, odnoszących się do społeczności lokalnej, w której realizowany jest środowiskowy PAL będzie:

- wzrost kompetencji społecznych i zawodowych grup docelowych, wzrost samoświadomości na temat ich zasobów i problemów,
- rozwijanie modelu działań środowiskowych,
- stworzenie możliwości korzystania z dóbr kultury,
- promowanie aktywnych sposobów spędzania czasu wolnego, zmniejszanie obszarów wykluczenia społecznego,
- promocja działań integracyjnych, wzmacniających więzi sąsiedzkie i postawy obywatelskie.

V. GRUPY DOCELOWE - ODBIORCY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Środowiskowy Program Aktywności Lokalnej każdorazowo skierowany jest do członków danej społeczności, zagrożonych wykluczeniem społecznym, pozostających bez pracy, biernych zawodowo, w szczególności do:

- rodzin: wielodzietnych, sprawujących opiekę nad dziećmi lub osobami zależnymi, z wyzwaniami i problemami,
- osób niepełnosprawnych,
- osób bezdomnych,
- osób nie radzących sobie i potrzebujących,
- mieszkańców obszaru rewitalizowanego – dzielnicy Częstocice,
- otoczenia osób wymienionych powyżej.

VI. SPOSÓB I METODY REALIZACJI PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Instytucją organizującą i koordynującą działania na rzecz rozwijania PAL jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Św., który dysponuje niezbędnym do tego celu zapleczem oraz kadrą pracowników. Działania w obszarze PAL stanowią uzupełnienie pracy pracownika socjalnego metodą OSL, która ma za zadanie pobudzać społeczną aktywność, inspirować działania samopomocowe mające na celu zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych.

Pracownik socjalny będzie również współuczestniczył w inspirowaniu, opracowywaniu i wdrażaniu regionalnych oraz lokalnych programów pomocy społecznej prowadzących do podniesienia jakości życia.

Zakres rozwijanych metod pracy w ramach PAL uwzględniąć będzie następujące działania:

- badanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych,
- stworzenie mapy zasobów i potrzeb oraz jej systematyczna aktualizacja,
- wyłonienie i wspieranie liderów lokalnych,
- budowanie i promocja partnerstw lokalnych,
- zorganizowanie spotkań z członkami społeczności lokalnej,
- edukowanie, informowanie poprzez organizację warsztatów, wykładów, prelekcji i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych,
- stworzenie punktów poradnictwa,
- promocję działań wolontarystycznych,
- inicjowanie imprez, festynów o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym,
- wspieranie inicjatyw członków społeczności lokalnych przez animatorów lokalnych,
- promocję oraz rozwój ruchów samopomocowych i obywatelskich, rozwój grup samopomocowych.

Dla zapewnienia odpowiedniej jakości realizowanych zadań, MOPS będzie działał na rzecz rozwoju i doskonalenia kadry pracowników socjalnych. Dla podtrzymania osiągniętych rezultatów, konieczne jest prowadzenie planowej, kompleksowej i długofalowej pracy środowiskowej ukierunkowanej na samopomoc i samoorganizację marginalizowanych społeczności. W celu wdrożenia modelu OSL w instytucji zostanie wyłoniony Zespół koordynacji programów społecznych i

organizowania społeczności lokalnej, który będzie ściśle współpracował z innymi pracownikami socjalnymi oraz Partnerami niniejszego Programu.

Metoda OSL zwiększy aktywność mieszkańców w środowisku. Poprzez organizowanie się i wspólne działanie mieszkańcy poczują, że ich zdanie się liczy, że mają potencjał do tworzenia lepszych warunków życia dla siebie i innych członków lokalnej społeczności. Organizowanie społeczności lokalnej to tworzenie wspólnoty troski: troski o miejsce w którym się żyje, o sąsiadów, o słabszych. OSL ma dać uczestnikom poczucie podmiotowości. OSL nie jest konkurencją dla działań osłonowych (wsparcie pieniężne, rzeczowe itp.) ani dla pracy socjalnej z konkretnymi rodzinami czy osobami – to działanie uzupełniające. Rola pracownika socjalnego w środowiskowej pracy socjalnej będzie polegała na edukacji, mediacji i tworzeniu lokalnej polityki społecznej.

VII. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Realizacja działań w wymiarze ogólnym pozwoli na:

- 1) integrację współpracujących instytucji miejskich i organizacji pozarządowych w zakresie PAL:
  - wspólne podejmowanie inicjatyw na rzecz społeczności lokalnych,
  - powstanie partnerstw lokalnych,
  - wypracowanie skutecznych metod współpracy oraz upowszechnianie dobrych praktyk,
- 2) rozwijanie i monitoring działających na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego środowiskowych PAL,
- 3) realizacja w wyżej wskazanych obszarach środowiskowej pracy socjalnej poprzez:
  - określenie potrzeb i zdiagnozowanie problemów społeczności lokalnych,
  - działanie na rzecz zmiany stylu życia członków społeczności lokalnych,
  - pobudzanie potrzeb oraz motywowanie do korzystania z zasobów instytucjonalnych miasta,
- 4) wzmocnienie potencjału społecznego mieszkańców i zwiększenie spójności społecznej dzięki:
  - podejmowaniu inicjatyw na rzecz społeczności lokalnych przez mieszkańców (organizowanie i udział w zebraniach, debatach, festynach, imprezach lokalnych, itp.),
  - poprawie relacji sąsiedzkich,
  - nabyciu umiejętności poruszania się po rynku pracy przez osoby aktywizowane,
  - integracji społeczności lokalnych.

VIII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim – Realizator PAL.
2. Potencjalni Partnerzy ustalani w zależności od rodzaju wdrażanego PAL:
  - Urząd Miasta w Ostrowcu Świętokrzyskim,
  - Zakład Usług Miejskich,
  - Powiatowy Urząd Pracy,
  - Straż Miejska,
  - Komenda Powiatowa Policji,
  - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
  - Miejskie Centrum Kultury,
  - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
  - Centrum Integracji Społecznej,
  - Zakład Doskonalenia Zawodowego,
  - Placówki oświatowe,
  - Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o.,
  - Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej,
  - Kielecko – Ostrowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej,
  - Organizacje pozarządowe,
  - Rady Osiedla,
  - Osoby fizyczne i inne prawne,
  - Media.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Do podstawowych źródeł finansowania działań podejmowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej należy zaliczyć:

- środki pochodzące z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu gminy,
- środki pochodzące z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w tym darowizny i sponsoring.

X. ZASADY MONITOROWANIA I EWALUACJI PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Monitoring działań w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ostrowcu Św. w ramach Programów Aktywności Lokalnej będzie prowadzony na bieżąco przez realizatorów każdego ze środowiskowych PAL. Każdy środowiskowy program będzie monitorowany pod kątem założonych rezultatów. W sytuacji wystąpienia rozbieżności pomiędzy założonymi, a osiągniętymi rezultatami, będą wprowadzane zmiany metod pracy.

Każdy Program Aktywności Lokalnej zakłada przeprowadzenie ewaluacji z realizacji poszczególnych działań oraz przygotowanie rocznego sprawozdania.

Uzasadnienie

Zgodnie z art.110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej Rada Gminy, biorąc pod uwagę potrzeby przedstawione przez kierownika ośrodka pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Analiza oceny zasobów pomocy społecznej za okres 2015 -2017 r. wskazuje jednoznacznie potrzebę podjęcia nowych działań na rzecz zintegrowania i aktywizowania społeczności Ostrowca Świętokrzyskiego. Rozszerzenie zasięgu stosunków społecznych oraz poprawa ich jakości pozytywnie wpłynie na poczucie tożsamości lokalnej i integrację mieszkańców danej społeczności.

Lokalny program pomocy społecznej -„Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2019-2021”, stanowi narzędzie niezbędne do prowadzenia nowoczesnej polityki społecznej na szczeblu lokalnym, a tym samym tworzy niezbędną wartość dodaną dla beneficjentów planowanych działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi priorytetowej 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem, Działania 9.1 Aktywna integracja zwiększająca szanse na zatrudnienie (projekt będzie realizowany od 2019 do 2021 roku, w partnerstwie z podmiotami ekonomii społecznej – Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL z Warszawy oraz Zakładem Doskonalenia Zawodowego z Kielc, oddział w Ostrowcu Świętokrzyskim).

Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Ostrowcu Świętokrzyskim

Magdalena Salwerowicz